

De Schotlandreis (naar Engeland)

Verslag met een ontelbaar aantal vogels

Hoewel Schotland enkele jaren geleden al genoemd werd als mogelijke bestemming voor een meerdaags kampje, heeft de kampjescommissie zich er pas dit jaar aan gewaagd. Eigenlijk waren ze bang dat er niet genoeg animo zou zijn voor een wat duurdere reis naar een land dat, geheel ten onrechte, bekend staat als koud en nat. Gelukkig wisten de leden van de Vogelwerkgroep beter. Nog nooit waren er zoveel aanmeldingen voor een vogelreisje! De 16 beschikbare plaatsen waren snel gevuld, maar door mensen ook de mogelijkheid te geven om te kamperen konden er uiteindelijk zo'n 30 vogelaars mee. Helaas viel er nog steeds een groot aantal mensen buiten de boot. Voor hen, en voor iedereen die spijt heeft dat hij zich dit jaar niet heeft aangemeld, is er goed nieuws: volgend voorjaar wordt de reis nogmaals georganiseerd. Als ik u was, zou ik meegaan! Hieronder leest u waarom.

Op woensdag 25 mei is het zover en nemen we de nachtboot van IJmuiden naar Newcastle. Op zee zien we al een paar Jan-van-Genten langsvliegen. De reis verloopt voorspoedig, al is er wel enige verwarring over de tijd (de boot blijkt de Nederlandse tijd aan te houden), waardoor er hier en daar wat afspraken mislopen. Voordat we bij Tyne-mouth de haven binnen varen, kunnen we op een van de buitendekken uitkijken naar walvissen en dolfijnen, die zich helaas niet laten zien. Wel komen er enkele Boerenzwaluwen op de boot zitten om een stukje mee te varen. Ook de Britse zeevogels, waarvoor deze reis vooral bedoeld is, laten zich al snel zien. Drieteenmeeuwen, Noordse Stormvogels, Visdiefjes en Grote Sterns vliegen langs, terwijl dobberende Zeekoeten, Alken en Papegaaiduikers opvliegen als de boot te dichtbij komt.

Na aankomst in Newcastle rijden we met zijn allen naar Seahouses, waar onze accommodatie zich bevindt. (Want hoewel de organisatie van een Schotlandreis spreekt, verblijven we in Enge-

land en gaan we eigenlijk maar één dagje naar Schotland. Maar ja, Schotland klinkt nu eenmaal leuker. Toch?!). In Seahouses vallen we met zijn dertigen een tearoom binnen waar de heerlijkste versgebakken taarten de vitrines vullen en ook de scones niet te versmaden zijn. Vervolgens splitst de groep zich op en gaan de kampeerders naar de camping, Spring Hill Farm, en de niet-kampeerders naar The Hides, waar vier-persoons kamers geboekt zijn. Bij The Hides blijkt een Roekenkolonie in de bomen te zitten, terwijl bij de camping Geelgorzen gehoord worden.

Later in de middag komen we weer bij elkaar om naar het getijdeneiland (The Holy Island of) Lindisfarne te rijden over een weg die alleen bij eb berijdbaar is. Het weer is nogal miezerig en grijs, maar we maken toch een wandeling over het eiland waar de middeleeuwse monniken meer dan duizend jaar geleden zwoegden op het prachtige verluchte handschrift "The Lindisfarne Gospels". Wij richten ons echter op de vogels van het eiland en zien steltloper-



Massa's **ZEKOETEN** op de Farne Islands. Foto's: Marjolein Verdam

tjes als Bontbekplevier, Tureluur, Steenloper, Bonte Strandloper en Kanoet, en (zang)vogels als Putter, Braamsluiper, Veldleeuwerik, Zanglijster, Gras- en Oeverpieper en Rouwkwikstaart. In het water zitten veel Eider-eenden. Voordat de vloed opkomt moeten we weer terug naar het vasteland, waar we traditiegetrouw pizza eten. Na het eten gaan we gezamenlijk naar The Hides, waar Johan Stuart en Eef van Huijssteeden van de organisatie een presentatie houden over wat we de komende dagen gaan doen en welke vogels we kunnen verwachten.

De volgende dag verzamelen we in de haven van Seahouses, van waaruit we een boottocht rond de Farne Islands maken. Het kleine bootje wordt helemaal volgepropt met mensen en het zit

nogal krap, maar we zijn blij dat we überhaupt kunnen uitvaren want de dag ervoor waren alle boottochten afgelast vanwege het slechte weer. Het is nu grijs maar droog en er staat ook minder wind. Op weg naar de eilanden kijken we onze ogen uit: overal rondom ons zwemmen Zeekoeten, Alken en Papegaaiduikers en vliegen Noordse Stormvogels, Jan-van-Genten, Drieteenmeeuwen en Noordse en Grote Sterns. Naarmate de eilanden dichterbij komen, nemen de aantallen toe. Het spectaculairst zijn de kliffen waarop de zeevogels broeden. Rijendik zitten ze daar, nog voller gepropt dan onze boot, met van laag naar hoog: Drieteenmeeuwen, Noordse Stormvogels, Zeekoeten, Alken en bovenop de rotsen Kuifaalscholvers. Even indrukwekkend als de aantallen

vogels op de kliffen is de indringende geur van de lagen vogelpoep op de volgescheten rotsen. Sommige vogels zijn ook ondergepoept en zijn hard aan een wasbeurt toe. Minder indringend en een stuk aangenamer is het geluid van de vogels, zoals het geknor van de Zee-koeten en Alken en het on-meeuwachtige 'kittiwake' van de Drieteenmeeuw (wat meteen ook de herkomst van diens Engelse naam verklaart).

Tijdens deze vaartocht mogen we ook bij twee eilanden aan land gaan. De Farne-eilanden zijn niet bewoond en worden beschermd door de National Trust. Er bevinden zich Rangers op de eilanden die vogels tellen en ringen, nesten beschermen en informatie verstrekken aan de bezoekers. Het eerste eiland waar we aan land gaan is Staple.

Was het zicht op de kliffen vanaf de boot al spectaculair, als we er bovenop staan is het bijna onwerkelijk. De broedende vogels worden wel door paaltjes met touwen afgeschermd, maar je kunt zo dicht bij de vogels komen dat je ze bijna aan kunt raken. Ze zijn totaal niet bang en dus zeer goed te bekijken (en te fotograferen). Ook op en tussen de rotsen waar we kunnen rondlopen bevinden zich nesten. De Rangers hebben deze gemarkeerd met kleine vlaggetjes, maar af en toe hebben ze er een gemist en kun je zo maar ineens per ongeluk op een broedende Eidereend stappen. De vrouwtjes vertrouwen totaal op hun schutkleuren en houden zich muisstil bij gevaar. Ook Papegaaiduikers broeden op het eiland, niet op de rotsen maar in holen in de grond. 'Clowns of



KUIFAALSCHOLVER met jongen

the Sea' worden ze hier wel genoemd en ze zijn inderdaad behoorlijk koddig, kleurrijk en buitengewoon fotogeniek. De rondwandeling over dit eiland is een ongelooflijke ervaring, maar daar houdt het nog niet op! Het tweede eiland, Inner Farne, is wat groter dan Staple en er is een klein bezoekerscentrum van de National Trust. Vanaf het punt waar de boot aanmeert loopt een pad rond het eiland. Hier bevinden zich onder meer een kolonie Grote Sterns en een kolonie Noordse Sterns. Goed speuren met de telescoop levert twee Dougall's Sterns op. Op zee zwemmen twee Middelste Zaagbekken. De Noordse Sterns broeden langs en soms ook op het pad naar het bezoekerscentrum. Waren de klifbroeders op Staple vrij mak en niet echt bang voor mensen, de Noordse Sterns denken hier anders over. Een

pet of hoed of anders een stok om mee boven je hoofd te zwaaien wordt ons aangeraden. De mooie kleine sterntjes kunnen namelijk behoorlijk tekeer gaan. Niet alleen verbaal, maar ook fysiek. De knalrode snaveltjes zijn vlijmscherp en ze pikken zo door je hoofdhuid heen, ondervind ik aan den lijve. Ik word lekgeprikt en een straaltje bloed stroomt langs mijn voorhoofd omlaag. Andere mensen blijken beter voorbereid. Eef van Huijssteeden, bijvoorbeeld, heeft wel een pet op en de Noordse Stern die hem probeert weg te jagen heeft geen succes. "If you can't beat them, join them," moet de vogel gedacht hebben en hij gebruikt Eef dan maar als uitkijktoren en blijft een tijd op zijn hoofd zitten. Naast en tussen de sterns broeden hier ook Kokmeeuwen, de klifvogels die we ook op Staple al zagen, en



Staatsiefoto van [JAN-VAN-GENTEN](#)



BASS ROCK met de grootste Jan-van-Gentenkolonie van Europa

een zeer groot aantal Papegaaiduikers. We zien jongen van Kuifaalscholvers, Kokmeeuwen en Eidereenden. We fotograferen tot batterijen leeg zijn en kaartjes vol, al kan geen foto of filmpje weergeven wat een geweldige ervaring het is om op deze eilanden rond te lopen. Helaas komt aan alles een eind en moeten we met de boot weer terug naar Seahouses. Daar genieten we van een heerlijke Indiase maaltijd, waarna de kampeerders weer teruggaan naar de camping, en de niet-kampeerders naar The Hides. Het is jammer dat de afstand tussen de twee locaties te groot is om 's avonds met zijn allen bij elkaar te komen. Volgend jaar zal de hele groep op Springhill Farm verblijven, wel zo gezellig. Ondanks de twee locaties hebben beide groepen toch een hoop lol. Ikzelf heb in elk geval in tijden niet zo

gelachen als deze avond om cabaretier Peter D. Het is zo gezellig dat een van de kampeerders stiekem bij ons in The Hides blijft overnachten.

De volgende dag, zaterdag, rijden we naar St. Abb's Head. Dit natuurreserveaat is een mooi gedeelte van de oostkust van Engeland met grillige rotsen en kliffen waar we een stevige wandeling maken. De zon schijnt tussen de wolken door, de uitzichten zijn prachtig en veranderen bij elke bocht. Het felle geel van de lijnzaadvelden contrasteert mooi met het eigeel van de Gaspeldoorn. Onderweg zien we een Zwarte Mees met insecten in de snavel en we ontdekken zijn nest in een gat in een muur. Op de kliffen broeden Zeekoeten, Alken en Drieteenmeeuwen en een Torenvalk zit op een nest met vijf eieren. Op een paaltje blijkt ineens een Grauwe Klauwier te

zitten, wat voor deze regio tamelijk bijzonder is. Met de nietsvermoedende mug die op haar veren gaat zitten loopt het slecht af. Bij een meertje horen en zien we onder andere Rietzanger, Rietgors, Dodaars en Waterhoen.

Na deze prachtige wandeling gaan we dan eindelijk naar Schotland. Ons doel is North Berwick, van waaruit een boot vertrekt die ons rond de Bass Rock zal varen. De Bass Rock is een vulkanische plug, dat wil zeggen gestolde lava, ontstaan in de pijp van een actieve vulkaan, waarna het omliggende gesteente door erosie is verdwenen, aldus Wikipedia. Op de Bass Rock bevindt zich de grootste Jan-van-Gentenkolonie van de wereld - zo'n 150.000 exemplaren. Voor we op de boot gaan is er tijd om even rond te kijken in de haven en in het Sea Bird Centre, waar je ook koffie kunt drinken en leuke (vogel)souvenirs kunt kopen. De boottocht zelf is weer een adembenemende trip. North Berwick trekt aan ons voorbij en we passeren nog een eiland met klifvogels. Naarmate we dichterbij de Bass Rock komen, neemt het aantal Jan-van-Genten dat overvliegt snel toe. Als we er vlak bij zijn, krioelt het van de Jantjes boven ons hoofd en ook de aantallen op de rots zelf zijn spectaculair. We zijn plots toeschouwers van het dagelijks leven in de kolonie. We zien Jan-van-Genten aan komen vliegen met nestmateriaal (zeewier), we zien ze baltsen op het nest, we zien ze zitten, staan, slapen, poetsen en ruzie maken. Kortom, we genieten met volle teugen! Helaas moeten we uiteindelijk afscheid nemen van de Jantjes en keren we terug naar North Berwick, waar we in een gezellige pub een flinke portie fish & chips voorgeschoteld krijgen. Daarna rijden we terug naar Seahouses en moeten we helaas ook afscheid nemen van Schotland. En zo eindigt weer een prachtige dag.

Op de laatste dag tenslotte, is het in-

pakken en weggevoerd geblazen. Doch, voordat we terugrijden naar Newcastle om daar de boot terug te nemen, rijden we naar de Cheviot Hills, een natuurgebied waar we onder andere het Schots Sneeuwhoen hopen te zien. We wandelen langs een stroompje met stenen en zandwandjes en zien Oeverlopers, Oeverzwaluwen en Grote Gele Kwikstaarten. Aangezien dit de ideale biotoop is voor de Waterspreeuw speuren we de oevers af en zien uiteindelijk een exemplaar rondscharrelen tussen de stenen en de overhangende oeverplanten. We vinden een mooi picknickplekje tussen de heuvels bij een muurtje waar een nietsvermoedende Tapuit bovenop springt en ineens een groep mensen ziet zitten. Een paar enthousiastelingen beklimmen nog een heuvel op zoek naar het Schots Sneeuwhoen, maar die laat zich helaas niet zien. We wandelen terug naar de auto's en rijden naar een café met een grote vogelvriendelijke tuin, waar onder meer Sijsjes op de voedersilo's afkomen. Eerder vandaag zagen we trouwens een baltsend Barm-sijsje. Na de koffie rijden we naar Newcastle, waar de boot naar IJmuiden al ligt te wachten. De reis verloopt voorspoedig, al is er opnieuw enige verwarring over de tijd (de boot blijkt de Nederlandse tijd aan te houden), waardoor er hier en daar wat afspraken mislopen. De totale soortenlijst dit jaar komt tot 92 soorten. Dat is minder dan op eerdere reises, maar wat aantallen betreft overtreft deze reis alles. Er kan weinig op tegen de ervaring om zo dicht bij zulke grote aantallen vogels te kunnen komen. En daarom dus, kan ik iedereen aanraden volgend jaar mee te gaan met deze reis!

Hartelijk dank aan de organisatie: Margot van der Veen, Ed Hoek, Eef van Huijssteeden en Johan Stuart.

■ *Marjolein Verdam*